

Neogale vison

Synonyma: mink

České jméno: norek americký

Anglické jméno: American mink

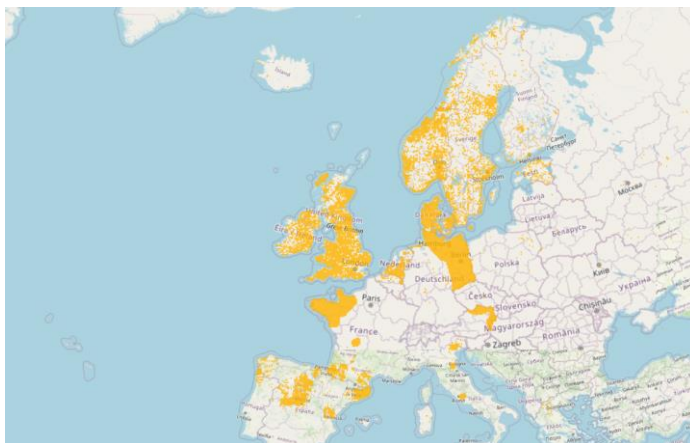
Čeleď: lasicovití (Mustelidae)

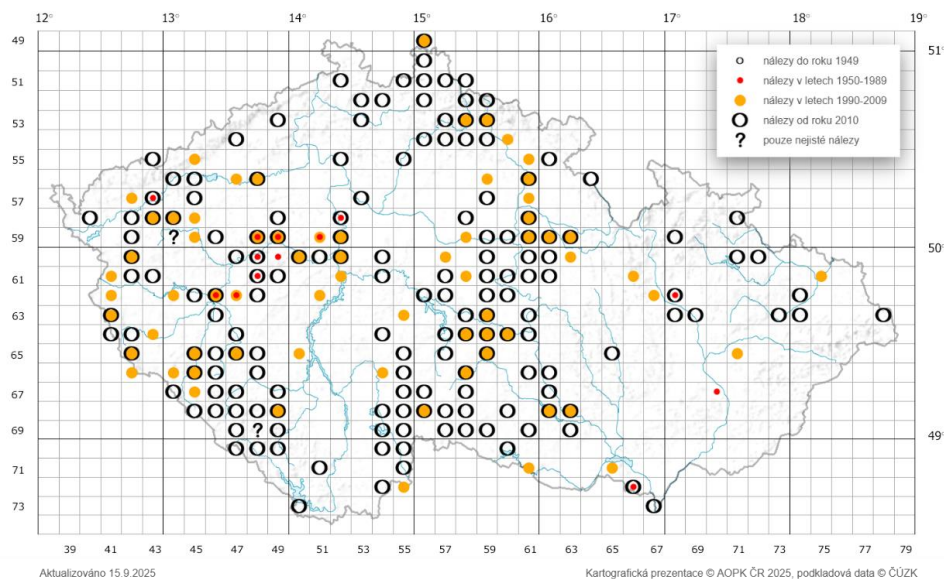
Obr. 1. Norek americký. Foto: Antonín Zápotočný

Původ: Severní Amerika od Aljašky po Kalifornii, Nové Mexiko a Floridu.

Sekundární rozšíření: Jako kožešinový druh byl záměrně i nezáměrně vypouštěn z farmových chovů do volné přírody, například v Německu, na Islandu, ve Velké Británii a ve Skandinávii. Od počátku 3. tisíciletí se jeho areál dynamicky rozšiřuje. Dnes obývá většinu Islandu, Britské ostrovy, téměř celý severní kontinent a severní a střední Evropu. Silnější populace se vyskytují také ve Francii, Španělsku a severní Itálii – viz Obr. 2 (údaje za ČR zde prozatím chybí – jsou zobrazeny na Obr. 3).

Obr. 2 Norek americký v Evropě (<https://easin.jrc.ec.europa.eu/spexplorer/map/>)

Obr. 3 Norek americký v ČR podle nálezové databáze AOPK ČR

Rozšíření v ČR: Počátky chovu norka amerického na farmách v České republice spadají do 20. – 30. let 20. století. Už z této doby pocházejí ojedinělé zprávy o jeho výskytu ve volné přírodě. Další pozorování populace byly zaznamenány v 70. letech, a to roztroušeně po celém území republiky. V následujících desetiletích se populace norků objevovaly v okolí tradičních farmových velkochovů (východní Polabí, Berounsko, Plzeňsko). V 90. letech došlo k úniku norků z několika farmových chovů, což umocnilo následné invazní rozšiřování do dalších lokalit. Aktuálně jsou dvě hlavní populace norka amerického v ČR. První zahrnuje povodí Berounky až do povodí Vltavy a Pošumaví. Druhá se táhne k Českomoravské vrchovině a je propojena s předchozí populací přes povodí Lužnice a rybníkatou Jihočeskou pánev, tradičně také s východním Polabím a přilehlým česko-moravským pomezím.

Cesty zavlečení: Typickým způsobem šíření norka amerického jsou úniky z kožešinových farem, které vedly k vytvoření prvních divokých populací. Tyto populace následně kolonizují vodní toky, rybníky a tůně. Další šíření bylo podporováno záměrným vypouštěním norků do volné přírody, například pro lov či regulaci hlodavců. Norci se přirozeně pohybují mezi vodními plochami po souši, zejména pokud jsou vodní plochy relativně blízko. Šíření populace usnadňují propojené řeky, rybníky a kanály, ale i urbanizovaná či zemědělská krajina.

Popis: Délka těla dosahuje 35 – 55 cm, délka ocasu 15 – 25 cm (ocas tak tvoří cca 40% délky těla). Samci jsou větší a dosahují hmotnosti 0,8 – 2 kg (samice 0,4 – 1,5 kg). Vyznačuje se hustě osrstěnými chodidly se slabým náznakem plovacích blan a kvalitní srstí. Přirozené zbarvení srsti je hnědé až černé, s bílou skvrnou pouze na dolní čelisti, někdy se mohou objevit světlé skvrny na spodní části těla, například na hrudi či břiše. Podle skvrny lze identifikovat konkrétní jedince. V přírodě se lze setkat i s různě zbarvenými jedinci pocházejícími z úniků z kožešinových farem, kde se norci chovají až v 60 různých barevných odstínech. V dalších generacích v přírodě se barva jedinců opět přibližuje původní barvě norka amerického.

Žije v blízkosti vody, jde o převážně nočního tvora, lze ale na něj narazit i přes den. Dovede šplhat po stromech, výborně plave. Loví ryby, raky, obojživelníky, menší savce či měkkýše. Žijí samotářsky, aktivní jsou po celý rok, bez zimního spánku, v mrazivých dnech pouze omezují svou aktivitu. Samice rodí jednou ročně, nejčastěji

4 -6 mláďat. Ty jsou zhruba 5 - 6 týdnů v rodné noře. V doprovodu matky tráví pak další 2 – 3 měsíce.

Obr. 5 Primárně jsou norci hnědí až černí
Foto: Antonín Zápotočný

Obr. 6 Ocas tvoří až 40% délky těla Foto: Pdrejinders

Možnosti záměny: Norek americký může být zaměněn za některé s domácích druhů lasicovitých šelem. Kuny mají bílou/žlutou náprsenku, lasice kolčava i hranostaj mají spodní stranu těla bílou od čenichu po ocas. Hranostaj a především kolčava jsou menší (25 – 29 cm, resp. 15 – 25 cm) a ocas mají drobnější. Tchoř tmavý i t. stepní mají typickou kresbu na obličeji. Vydra říční je výrazně větší (délka těla 55 – 80 cm), spodek těla je světlý. Vzhledově nejpodobnější je norek evropský, který ale v ČR již není přítomen.

Obr. 7 Kuna skalní
Foto: Václav Hlaváč, Fotoarchiv AOPK ČR

Obr. 8 Kuna lesní
Foto: Jiří Šafář, Fotoarchiv AOPK ČR

Obr. 9 Hranostaj
Foto: Václav Hlaváč, Fotoarchiv AOPK ČR

Obr. 10 Lasice kolčava Foto: Jakub Schneider

Obr. 11 Vydra říční Foto: Factumquintus

Obr. 12 Tchoř tmavý
Foto: Josef Kučera, Fotoarchiv AOPK ČR

Riziko: Mezi nejvýznamnější rizika spojená s výskytem norka amerického patří predace jiných druhů (v našich podmínkách zejména vodní ptáci, užovky a raci). Norek rovněž vytváří potravní kompetici s přirozenými šelmami, zejména s místními druhy, které loví podobnou kořist, čímž může snižovat dostupnost potravy pro původní predátory a narušovat rovnováhu ekosystému. Škody může páchat na rybách chovaných v rybnících.

Likvidace: Doporučuje se, aby na místech s hojným výskytem norka amerického docházelo k jeho regulaci, například odstřelem nebo odchycem do živolovných pastí. Podle zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, je norek zařazen mezi živočichy vyžadující regulaci. Ty může usmrcovat každý myslivec s povolenkou od uživatele honitby. Podrobný popis pastí, jejich umístování a obsluha je uveden v metodice ALKA Wildlife (viz Zdroje).

Zdroje:

Mlíkovský J., Stýblo P., eds., 2006: Nepůvodní druhy fauny a flóry ČR, ČSOP Praha, 496 pp.
Monitoring, regulace a eradikace norma amerického v ČR - metodická doporučení, ALKA Wildlife, 2010, 30 pp. (Dostupné na: <https://invaznidruhy.aopk.gov.cz/metodiky-prirucky>)
Nentwig W. (ed.), 2014: Nevítaní vetřelci, Invazní rostliny a živočichové v Evropě, Academia 2014, 247 pp.
Obr. 6: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:American_Mink.jpg
Obr. 11: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Fischotter_Lutra_lutra1.jpg

Citace: Andrš M., Görner T. 2025. *Neogale vison*, informační karta, AOPK ČR, Dostupné na: <https://invaznidruhy.aopk.gov.cz/invazni-druhy-z-unijniho-seznamu>